

Finansiranje predsedničkih izbora i kampanje u budžetu za 2017

Iznos za finansiranje kampanje je pravilno izračunat u budžetu, na osnovu postavljenih kriterijuma. Ukupni poreski prihodi koji su osnovica iznose 916.800.000.000 dinara, a 0,07% od njih 641.760.000. I ukupan iznos i sredstva koja mogu očekivati kandidati pojedinačno su značajno manja nego 2012. Ako broj kandidata bude isti kao pre pet godina, predlagači kandidata će dobiti približno za jednu trećinu novca manje, što je posledica smanjenja budžetskih izdvajanja. Slično tome, i predlagači kandidata koji ulaze u drugi krug izbora mogu da računaju na oko 1,5 milion evra iz budžeta, dok su 2012. DS i SNS dobile po 2,2 evra za kampanje svojih predsedničkih kandidata. Međutim, mora se napomenuti da će sada kandidati velikih parlamentarnih partija biti u značajnoj prednosti u odnosu na ostale. Naime, krajem 2014. je uvedena mogućnost da se za izbornu kampanju troši budžetski novac namenjen finansiraju redovnog rada političkog subjekta. Sudeći po finansijskim izveštajima stranaka, ove redovne budžetske dotacije su omogućile nekim strankama (pre svega SNS i PUPS koji su bili na istoj listi) da tim novcem finansiraju veliki deo izborne kampanje 2016, što bi, po pravilima koja su važila do pre dve godine bilo zabranjeno.

Predlagači kandidata će u svakom slučaju dobiti značajno veće sume nego što su dobili podnosioci izbornih lista na parlamentarnih izborima 2016. To je dokaz velike nelogičnosti i odsustva jasnih kriterijuma u Zakonu o finansiranju političkih aktivnosti o tome šta je uopšte cilj budžetskog finansiranja, na šta smo ukazivali kada je Zakon pisan, pre pet godina i kada je menjan, pre dve. Tako su 2016. sve izborne liste delile pre izbora po 5,8 miliona dinara. Sada bi, na predsedničkim izborima, ukoliko se pojavi čak 20 kandidata, njihovi predlagači delili po 16 miliona dinara (tri puta više), a ako broj kandidata bude 12 (kao u proleće 2012), onda će dobiti čak pet puta više novca nego na parlamentarnim izborima (oko 26,7 miliona dinara), iako su troškovi sa kojima se susreću stranke u parlamentarnoj i predsedničkoj kampanji gotovo identični.

U vezi sa drugim troškovima zapaženo je da u budžetu nije detaljnije obrazložena struktura izdvajanja za predsedničke izbore kod pojedinih organa. Takođe, došlo je do promene u konačnoj verziji budžeta u odnosu na predlog - 100 miliona dinara je manje izdvojeno za finansiranje organizacije izbornog procesa - stavka sa koje se isplaćuju naknade članovima biračkih odbora. U stvarnosti će ovi troškovi zavisiti od broja kandidata i članova odbora. TS će svakako apelovati na stranke koje su već zastupljene u parlamentu i imaju svoje članove u stalnom sastavu biračkih odbora da ne stvaraju dodatne troškove za budžet imenovanjem dodatnih posmatrača. U svakom slučaju, okolnost da je ova stavka budžeta sa skupštinskog razdela tako lako promenjena može da ukaže na loše planiranje ili na svesno preuzimanje rizika da troškovi u stvarnosti budu veći, kako bi se obezbedilo finansiranje neke druge namene koja je građanima zazvučala popularnije.

U svakom slučaju, trebalo bi videti šta su bili argumenti i za formulisanje i za izmenu ovog dela budžeta. Nije dovoljno obrazloženo u budžetu ni u čemu se sastoje troškovi brojnih drugih organa u vezi sa predsedničkim izborima (koji su, istina, znatno manji nego troškovi sa razdela Skupštine/RIK).

Za kontrolu troškova izborne kampanje Agencija za borbu protiv korupcije dobiće iznos koji bi trebalo da bude dovoljan za terensku kontrolu i koji je u skladu sa zakonskim parametrima (duplo veći od minimalnih 1% izdvajanja za finansiranje kampanje).

	RSD	EUR (123,5)
Ukupno iz budžeta	641.760.000,00	5.196.437,25
Deli se unapred	320.880.000,00	2.598.218,62
Proračun na 12 kandidata (kao na predsedničkim 2012)	26.740.000,00	216.518,22
Proračun na 20 kandidata (kao lista na parlamentarnim 2016)	16.044.000,00	129.910,93
Za predlagače kandidata u drugom krugu	160.440.000,00	1.299.109,31
Poređenje	Budžet 2012	EUR (112)
2012. deljeno unapred predlagačima	38.328.554,00	342.219,23
2012. dobili učesnici 2. kruga	249.135.600,00	2.224.425,00